

CRNA GORA
UPRAVA ZA STATISTIKU

METODOLOGIJA
GRAĐEVINSKI RADOVI

60	METODOLOŠKO UPUTSTVO	60
-----------	-----------------------------	-----------

Podgorica, mart 2021. godine

Sadržaj

Pravni osnov	3
METODOLOŠKE OSNOVE	3
Cilj statističkog istraživanja.....	3
Izvori i metodi prikupljanja podataka	3
Jedinice posmatranja	3
Obuhvat istraživanja	3
Definicije osnovnih obilježja – indikatora	4
Usaglašenost sa međunarodnim standardima i preporukama	5
Povjerljivost podataka	5
Organizacija istraživanja	5
Diseminacija	6
Revizija podataka.....	6

Pravni osnov

Pravni osnov za sprovođenje istraživanja o građevinskim radovima je Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Službeni list CG“, br. 18/12 i 47/19) i Godišnji plan zvanične statistike.

METODOLOŠKE OSNOVE

Cilj statističkog istraživanja

Cilj istraživanja o građevinskim radovima je prikupljanje podataka neophodnih za obračun vrijednosti izvršenih građevinskih radova, broja i površine završenih i nezavršenih stanova.

Izvori i metodi prikupljanja podataka

Izvori podataka su privredna društva koja su prema Klasifikaciji djelatnosti NACE Rev.2 registrovana u sektor F – Građevinarstvo i djelovi privrednih društava (KAU jedinice) koja izvode građevinske radove.

Metod prikupljanja podataka je kombinovani.

Podaci za privredna društva prikupljaju se redovnim godišnjim istraživanjem o građevinskim radovima (GRAĐ-11).

Podaci koji se prikupljaju ovim istraživanjima predstavljaju rezultat rada građevinskih preduzeća na teritoriji Crne Gore.

Upitnike i uputstva izvještajna jedinica dobija od nadležne statističke službe.

Jedinice posmatranja

Jedinice posmatranja istraživanja o građevinskim radovima su:

- privredna društva sa 5 i više zaposlenih koja su prema klasifikaciji djelatnosti NACE Rev.2 registrovani u sektor F – građevinarstvo (oblast 41, 42, 43) i
- privredna društva (KAU) koja nijesu registrovana u sektor F, ali imaju poslovne jedinice koje izvode građevinske radove.

Obuhvat istraživanja

Istraživanjem o građevinskim radovima obuhvaćena su privredna društva sa 5 i više zaposlenih koja se bave građevinarstvom bez obzira na svojinu, oblik udruživanja i porijeklo kapitala i privredna društva (KAU) čije poslovne jedinice izvode građevinske radove.

Istraživanjem o građevinskim radovima obuhvataju se:

- pripremni radovi koji uključuju rušenje i demontažu zgrada i drugih objekata, čišćenje zemljišta, iskop temelja i druge zemljane radove;
- radovi na podizanju zgrada i izgradnji ostalih objekata;
- instalacioni i završni radovi na objektima;
- iznajmljivanje građevinskih mašina i opreme za izgradnju ili rušenje objekata, s rukovaocem.

Istraživanjem o građevinskim radovima ne obuhvataju se:

- troškove kupovine zemljišta;
- troškove i čase rada ostvarene na poslovima projektovanja, premjeravanja zemljišta, stručnog nadzora i kontrole projekta jer ove djelatnosti prema Klasifikaciji, ne spadaju u građevinarstvo;
- porez na dodatu vrijednost (PDV).

Okvir za uzorak formiran je na osnovu podataka iz Statističkog Biznis registra, koji obuhvata sve aktivne poslovne subjekte iz oblasti građevinarstva kao i KAU kojima je građevinarstvo sekundarna djelatnost.

Iz okvira su isključena privredna društva čiji je promet jednak nuli.

Pokrivena geografska oblast: Teritorija države Crne Gore.

Uzorak: Stratifikovani uzorak.

Izrada uzorka i upotrijebljeni metod ocjene:

Inicijalni ponder W , $W = 1/f$, gdje je $f = nh/Nh$ (nh – veličina uzorka u određenoj klasi izvještajnih jedinica, Nh – ukupan broj izvještajnih jedinica u toj klasi dobijenih iz baze podataka). U zavisnosti od rezultata dobijenih sa terena, inicijalni ponder je korigovan za stopu neodaziva.

Kriterijumi za stratifikaciju:

izvještajne jedinice su stratifikovane prema grupama zaposlenih i klasifikovane u tri klase:

Klasa 1: 5-49 zaposlenih,

Klasa 2: 50-249 zaposlenih,

Klasa 3: 250 i više zaposlenih.

U uzorak su uključena sva privredna društva iz klase 2 i 3, dok su privredna društva iz klase 1 izabrana metodom slučajnog prostog uzorka.

Definicije osnovnih obilježja – indikatora

Zgrade su trajne građevine s krovom i spoljnim zidovima, izgrađene kao samostalne upotrebne cjeline koje pružaju zaštitu od vremenskih i drugih spoljnih uticaja a namijenjene su za stanovanje, obavljanje neke djelatnosti ili za smještaj i čuvanje životinja, robe, opreme za različite proizvodne i uslužne djelatnosti itd. Zgradama se smatraju i građevine koje imaju krov, ali nemaju (sve) zidove, npr. nadstrešnice, kao i građevine koje su pretežno ili potpuno smještene ispod površine zemlje, npr. skloništa, podzemne garaže, prodavnice i drugi poslovni prostori u podzemnim prolazima i sl.

Stambene zgrade su građevine u kojima je 50% ili više ukupne korisne podne površine zgrade namijenjeno za stanovanje.

Nestambene zgrade su građevine koje nemaju stambene površine ili je manje od 50% ukupne korisne podne površine zgrade namijenjeno za stanovanje. Ako je najmanje polovina od ukupne podne površine zgrade namijenjeno za stanovanje, zgrada se smatra stambenom.

Stanom se smatra svaka građevinski povezana cjelina namijenjena za stanovanje, koja se sastoji od jedne ili više soba sa odgovarajućim pomoćnim prostorijama (kuhinja, ostava, predsoblje, kupatilo, klozet i sl.) ili bez pomoćnih prostorija, i ima jedan ili više posebnih ulaza direktno iz hodnika, sa stepeništa, iz dvorišta ili sa ulice.

Površina stana (m²) je korisna podna površina stana mjerena unutar zidova stana i predstavlja zbir površina svih soba, kuhinje, kupatila, nužnika i ostalih pomoćnih prostorija u sastavu stana. Isključuju se površine podruma i potkrovlja koji nijesu uređeni kao stan ili dio stana, zatim površine garaža, kotlarnica, ostava i sl. kao i stepeništa i druge zajedničke prostorije u zgradama s više stanova. Ukoliko se daju podaci o stanovima u porodičnim kućama, u korisnu površinu stana ne uračunavaju se površine podruma, tavana, stepeništa, ili hodnika koji povezuju dva stana (sem ako povezuju prostorije istog stana), kao i površine garaža, kotlarnica i ostava. Veličine dograđenih dijelova zgrade (u horizontalnom ili vertikalnom smjeru) prikazuju se u jedinicama mjere samo u slučaju ako su takvom gradnjom dobijeni novi stanovi ili poslovni prostori kao nove stambene cjeline bilo koje namjene.

Ostale građevine jesu sve građevine koji nijesu zgrade: željeznice, putevi, mostovi, autoputevi, aerodromske staze, bazeni itd.

Završenom građevinom smatra se svaka građevina na kojoj su završeni svi predviđeni građevinski, zanatski i instalacioni radovi, tako da može da se koristi u svrhe za koje je namijenjena.

Vrijednost građevinskih radova prikazuje se u tekućim cijenama i obuhvata sav ugrađeni građevinski materijal i utrošeni rad bez obzira na to da li su taj rad i materijal plaćeni ili ne. Podaci o vrijednosti izvršenih radova odnose se na radove izvedene u izvještajnoj godini na završenim i nezavršenim građevinama. Vrijednost radova koje su izvodili izvođači – pravna lica, daje se na bazi godišnjih obračunskih situacija, dok se vrijednost radova u organizaciji individualnih vlasnika daje na osnovu izjave vlasnika.

Usaglašenost sa međunarodnim standardima i preporukama

Istraživanje o građevinskim radovima je usklađeno sa Klasifikacijom djelatnosti NACE Rev.2 i Klasifikacijom vrste građevina (Classification of Types of Construction – CC 1997).

Povjerljivost podataka

Podaci dobijeni od izvještajnih jedinica predstavljaju službenu tajnu i koriste se isključivo u statističke svrhe i ne mogu se objavljivati niti stavljati na raspolaganje bilo kom korisniku. Rezultati istraživanja se objavljuju na agregiranom nivou i u potpunosti je obezbijeđena tajnost individualnih podataka.

Organizacija istraživanja

U skladu sa Planom i Programom statističkih istraživanja, organizacija istraživanja se odnosi na pripremu upitnika i uputstava izvještajnim jedinicama, prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka.

Diseminacija

Podaci o građevinskim radovima objavljuju se shodno Kalendaru objavljivanja statističkih podataka u Godišnjem saopštenju o građevinskim radovima i Statističkom godišnjaku na sajtu Uprave za statistiku.

Revizija podataka

Uprava za statistiku je usvojila politiku revizije i ista je dostupna na web sajtu <http://www.monstat.org/userfiles/file/o%20nama/2017/Politika%20revizije.pdf>.

U ovom istraživanju se koriste redovne revizije. Velike i neplanirane revizije se koriste samo u posebnim slučajevima definisanim politikom revizije.